

Prof. RNDr. Bedřich Moldan CSc.

**Narozen v roce 1935 v Praze
Geochemik, ekolog, ale i publicista a politik**

Jak jste se dostal ke svému zájmu o přírodu?

Zde musím začít poněkud ze široka. Můj otec byl právník, který zastával funkci policejního rady. To vše za první republiky. Naštěstí přežil jak světovou válku, tak i komunisty, byl „jen“ přeřazen do Děčína. Zde jsem následně vychodil gymnázium. V té době jsem se začal formovat a dostal se do aktivity woodcraft, s kterou jsem strávil několik let, absolvoval řadu výletů, táborů a prožil mnoho krásných akcí a dodnes se cítím woodcrafterem.

Jaký je váš profesní vývoj ve vztahu k přírodě?

Po již zmiňovaném gymnáziu jsem vystudoval MFF UK, konkrétně analytickou chemii. Několik let jsem se chemií poměrně úspěšně živil, měli jsme konference, publikace. Ale pak jsem změnil své zaměření a začal se zabývat geochemií životního prostředí v Ústředním ústavu geologickém, kde jsem vlastně začal zcela od začátku. Nicméně do této doby jsem již stihl napsat dvě knížky. Následně jsem byl asi v roce 1978 spoluzakladatelem Ekologické sekce při ČSAV. Dlouhou dobu jsem se snažil dostat na půdu Univerzity Karlovy, ale protože jsem nebyl v KSČ, a toto jsem nehodlal změnit, tak se mi to nepovedlo. Po revoluci jsem se stal prvním českým ministrem životního prostředí (v letech 1990 až 1991). No a co jsem přestal dělat ministra, tak mne UK

přijala. Mnoho let pracuji pro Centrum pro otázky životního prostředí UK.

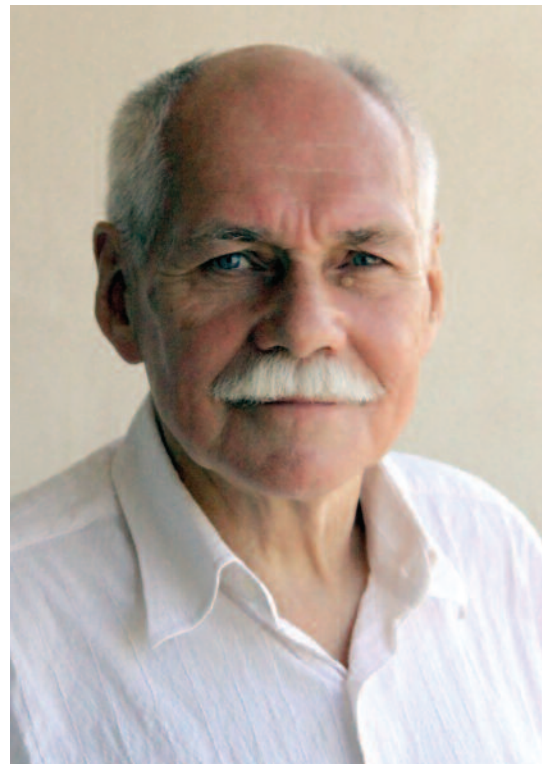
Co považuje za svůj profesní úspěch?

Opět se musím vrátit do minulosti, k přelomu 70. a 80. let, kdy jsme v rámci ekologické sekce dali dohromady široký kolektiv právníků, ekologů, lékařů, inženýrů a začali jsme pořádat první semináře. V roce 1983 jsme vydali zprávu o životním prostředí v ČSSR. Tento materiál se nějak dostal na západ a odvysílala jej i Svobodná Evropa a jako jeden ze svých materiálů jej převzala i Charta 77. Bohužel komunistický režim neslyšel na ekologické problémy, ani na to neměl lidi, vše se řešilo jen po politické linii.

Ještě před revolucí v roce 1989 jsme začali připravovat velkou konferenci na rok 1990, kde se měly řešit problémy životního prostředí, o udržitelném rozvoji, dalším směřování ČSSR atd. V té době jsme již vnímali, že starý režim musí být nahrazen novým, a toto vše byla vlastně příprava na to, co se stane, až nastane nový řád. Následně jsem se stal ministrem a vše začalo fungovat, plno předpřipravených věcí se začalo realizovat, na správná místa se dostali lidé, kteří tomu rozuměli, například právníci.

Jak vnímáte současnost a vývoj světa ve vztahu k ekologii?

Období po roce 1989 bych rozdělil na dvě části. První je těsně po převratu. Tehdy

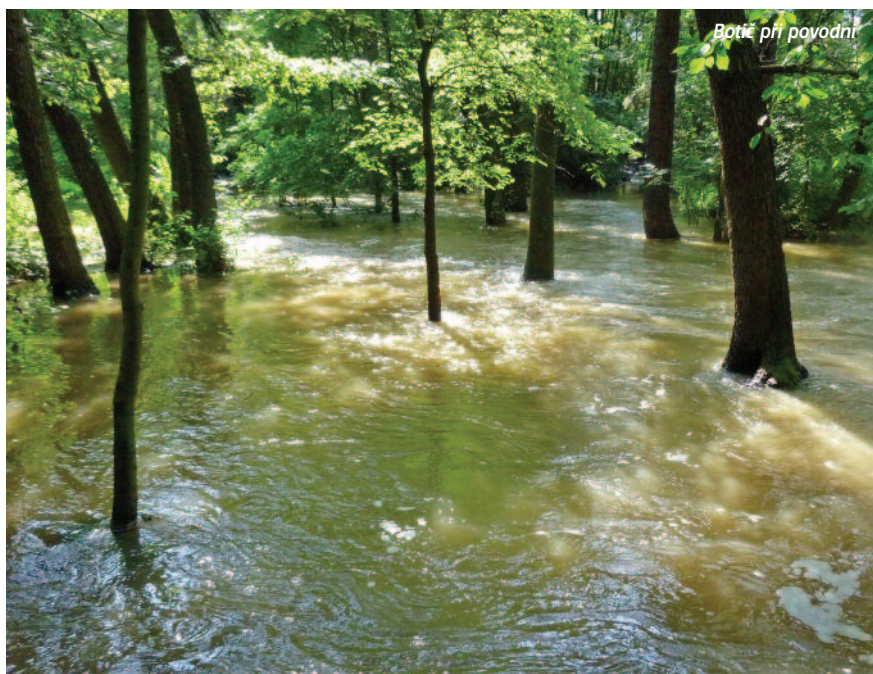
lidé vnímali a prožívali ekologii intenzivně. Byla velká snaha po zlepšení životního prostředí, které bylo doposud až zapovězenou oblastí. Lidé se snažili a i zákony se dařilo prosazovat rychleji. Nyní jsme ve druhé fázi. Životní prostředí se opravdu zlepšilo, tedy ta viditelná část, tak uvadla snaha řešit tu část méně patrnou. Ekologie se jakoby stala překážkou.

Vratme se k osobnímu životu. Potatily se vaše děti?

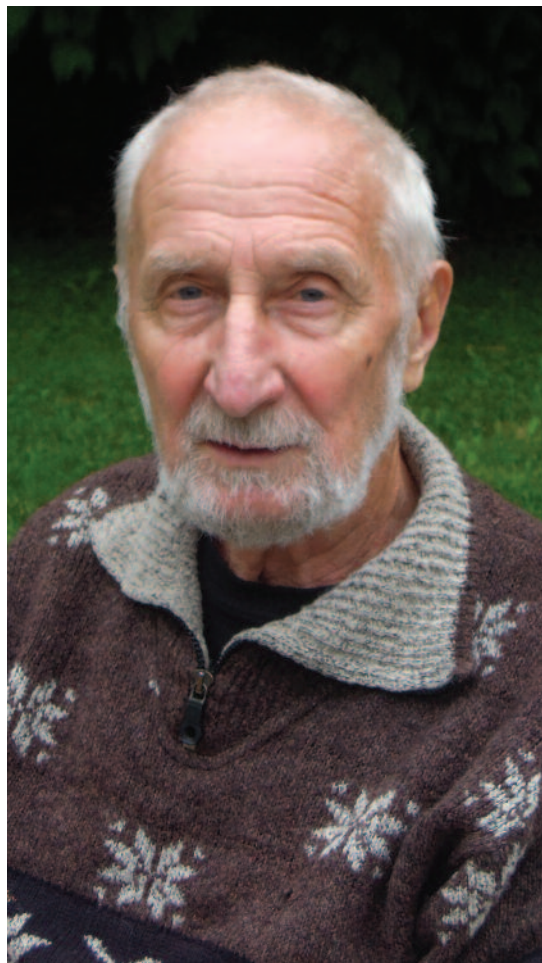
Mám tři děti. Dvě z nich se věnují životnímu prostředí. Nejstarší dcera je v Norsku, kde pracuje pro zdejší ústav pro výzkum ovzduší. Nejmladší syn je pro změnu ve Švédsku, kde v environmetálním ústavu studuje kyselý dešť. Věkově prostřední syn je jediný jinde, protože se věnuje informatice.

Poslední otázka „na tělo“, kam jezdíte odpočívat?

Poměrně brzo jsem měl se ženou děti. Nejprve jsme s nimi chtěli tábořit, ale ony si to moc neužívaly. Proto jsme v roce 1963 koupili za 3 000 Kč chalupu na Šumavě, pod Boubínem, a tam jezdíme dodnes.

RNDr. Václav Větvíčka

Narozen v roce 1938 v Praze Botanik a popularizátor vědy

Jak jste se dostal ke svému zájmu o přírodu?

K přírodě mě dovedla širší rodina. Již od dětství jsem měl „prsty v hlíně“. Předpoklady byly u mne dány asi již geneticky, protože moji prarodiče měli malé hospodářství a maminka byla učitelkou přírodopisu. Navíc jsme od roku 1942 bydleli v Modřanech, v té době obci před Prahou, kde bylo mnoho „košťálníků“, zelinářů a zahradníků.

Jaký je váš profesní vývoj ve vztahu k přírodě?

Po vojně jsem se přihlásil ke studijnímu pobytu v nově vznikající Botanické zahradě ČSAV v Průhonících. Později, v roce 1984/1985 a po roce 1989 jsem tu dokonce byl vedoucím Průhonického parku. V průhonické Botanické

zahradě a později v Botanickém ústavu ČSAV jsem se věnoval dendrologii, zejména taxonomii rodu *Rosa* (růže). Souběžně, v letech 1975 až 1992, jsem řídil Pokusnou a aklimatizační zahradu v Černolicích, která byla součástí Botanického ústavu. V letech 1992 až 2007 jsem pak působil jako ředitel Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty UK v Praze. Mým ideálem a programem tehdy byla myšlenka, že Botanická zahrada má být zelenou vizitkou univerzity; věřím, že během mého patnáctiletého působení se mi podařilo prosadit. Pro vysoký věk jsem musel univerzitu opustit, ale našel jsem azyl ve Štířínském parku, s nímž jsem již od roku 1986 spolupracoval. Splnil se mi tak sen pracovat v zámeckém parku. Vedle Štířína jsem měl tu čest spolupracovat i s jinými zámeckými parky a zejména pak s Hamzovým parkem a arboretumem při Hamzově odborné léčebně v Luži, pod Košumberkem.

V roce 2004 mně Akademie věd ČR udělila Medaili Vojtěcha Náprstka za popularizaci vědy. Popularizaci se věnuji valnou část svého odborného života, ať už jako redaktor časopisu *Živa* nebo autor odborných a populárně vědeckých článků v rozmanitých časopisech; článků je už úctyhodná řada čítající více než jeden tisíc. Paralelně jsem, ať již jako autor nebo spoluautor, vydal něco přes 30 odborných i populárních knížek. Mezi nimi jsou i ty, které jsou přepisem mých rozhlasových pořadů, zejména ranního pořadu Českého rozhlasu 2 nebo stanice Leonardo.

Co považuje za svůj profesní úspěch

Osobně se nepokládám za úspěšného. A tak je pro mne velkým úspěchem, že jsem se dožil od narození do dnešního dne.

Jak vidíte vývoj vztahu společnosti nejen k zahradám a parkům, ale k přírodě obecně?

Pro odpověď je nejprve třeba definovat onu společnost. Naši, českou? Evropskou? Světovou?

Pak by bylo načase vnitřní škatulkování společnosti: muži/ženy, zemědělci/technici, herci/žurnalisté atd.atd. Nejen každá taková skupina, ale dokonce každý její člen a článek má svůj obzor a svůj

vztah k zeleni. Za sebe mohu potvrdit zvláštní paradox: Nejlepší vztah k zahradám, lesům a přírodě mají moji přátelé technici – stavební inženýři, strojaři, chemici. Našinci, přírodopytci, v přírodě (i zahradách) vidí spíš zdroj obživy – aniž jsou nutně sami jen býložravci.

Vraťme se k osobnímu životu. Potatily se vaše děti?

V čem se měly potatit? Oborově? I zde budu stručný. Mladší syn je stavař, stavební inženýr, který má za sebou jen v Praze řadu důležitých staveb. A ten starší? Podle vlastních slov „píše pro ženy a rozbíjí atom.“ Je volnonohý publicista a titul PhD získal na fakultě jaderné fyziky ČVUT.

Poslední otázka „na tělo“, kam jezdíte odpočívát?

Jsem velice líný a konzervativní. A tak místo dovolené a odpočinku spíš relaxuji prací, třebaže trochu jinou, než vykonávám ve Štíříně. Přijedu odtud, vyvenčím psy, zapnu počítač a pracuji na textech pro časopisy a knížky. A v sobotu a v neděli? To samé.

Děkujeme za rozhovor.

Vodědérské bučiny

Zde musíme přiznat, že počet aktivit pana Valenty je natolik široký, že by zabral nemálo stran, proto zestručníme.

Po gymnáziu jsem chtěl studovat lesnictví, ale protože můj otec nebyl s komunisty, tudíž jsem kádrově nebyl příliš žádoucí, ačkoliv jsem studoval na výbornou. Proto jsem se na vysněný obor nedostal a začal místo toho studovat vysokou školu chemickou. Nicméně lesnictví jsem si vystudoval paralelně.

V ochraně přírody a krajiny aktivně pracuji od 60. let minulého století. Začalo to monitorováním důsledků kyselých emisí z budovaných hnědouhelných elektráren v Podkrušnohoří ve spolupráci s lesníky na polesí Přemyslovka a Telnice. S varovnými indiciemi dopadů emisí jsem se v letech 1966-1968 obrátil na Ministerstvo

Od roku 2009 dodnes jsem činným jako poradce hejtmana Středočeského kraje pro ochranu životního prostředí, přírody, krajiny a lesa.

Co považuje za svůj profesní úspěch?

Zásadně obrovským úspěchem nejen mým, ale všech odvážlivců, kteří o to celé čtvrt století navzdory totalitě usilovali, bylo, že po Listopadu konečně došlo k námi navrhovanému odsíření elektráren a tím výraznému zlepšení ovzduší. Ta změna se promítá ve zlepšení zdraví jak obyvatel, zejména v Podkrušnohoří, tak v pozvolné obnově postižených lesů a ve vylepšování zdravotního stavu všech lesních porostů, koneckonců celé přírody a krajiny včetně sídel. Největšími úspěchy v novém tisíciletí bylo vyhlášení přírod-

Ing. Dr. Vladimír Valenta CSc.

Narozen v roce 1934 v Karlových Varech. Sám sebe charakterizuje, jako jednoho z našich nejstarších ochránců přírody, který ještě žije.

Jak jste se dostal k zájmu o přírodu?

Vše začalo vyhnáním nacisty z československého pohraničí, anektovaného Němci jako Sudetengau, kam patřily i Karlovy Vary. Následně jsme pobývali na několika místech ve vnitrozemí a po válce se vrátili. V Liberci jsem maturoval na Gymnázium F. X. Šaldy. Zde jsem měl staršího kamaráda, lesního adjunkta, s kterým jsem chodil do lesa. Vzpomínám si, že byly doby, těsně po válce, když jsme s otcem a přáteli chodili do přírody ozbrojeni pistolemi. Dalším milníkem byla teta Hermína z Karlova v Jizerských horách. To byla velká turistka, která Jizerky dokázala projít za jeden den. A nejen projít! Co ta znala léčivých bylin! S ní jsem rád putoval po Jizerkách, Krkonoších a až k řece Orlici.

V květnu 1945 hned po osvobození jsme vytvořili skautský oddíl Junáka – českého skauta. Každým rokem jsme stavěli letní skautský tábor někde v přírodě: na Sázavě, v Jizerkách, pod Kletí, u Máchova jezera, na Orlici.

Jaký je váš profesní vývoj ve vztahu k přírodě?

lesního a vodního hospodářství. Bohužel vstřícné období Pražského jara bylo příliš krátké na pozitivní změny v ochraně životního prostředí. Normalizační vláda zamítla náš návrh na instalaci odsířovacích zařízení severočeských elektráren jako drahou investici. Místo toho v rámci doktríny „globálního zamoření“ preferovala výstavbu stametrových komínů, které údajně měly kyselé emise rozptýlit.

V roce 1968 jsem byl jedním ze zakládajících členů první nevládní nezávislé organizace TIS - Svazu ochrany přírody a krajiny. Dnes se kritická stanoviska považují za něco běžného, ale v době totality s tím bylo spojeno riziko perzekuce. Na nátlak státní bezpečnosti ministerstvo vnitra s definitivní platností zrušilo nevládní nezávislý TIS v roce 1979. „Strana a vláda“ povolila vznik náhradního Českého svazu ochránců přírody, který měla státní bezpečnost pod dozorem (nasazení agenti). Z vnitřního tisku SÚPOP pro ochranu přírody se podařilo v roce 1979 po založení ZO 86 ČSOP prosadit vydávání časopisu pro ochranu přírody a krajiny NIKA. Stal jsem se jeho přispěvatelem a čtvrt století jsem byl i členem redakční rady.

Po roce 1990 jsem byl zvolen místopředsedou renovované Pražské rady ČSOP až do svého odjezdu na vědeckou stáž doktorského stupně na Albert-Ludwigs Universität ve Freiburgu v roce 1993.

ních parků Škvorecká obora a ve Středočeském kraji druhého největšího Přírodního parku Hřebený na Brdech od Zbraslavi po Litavku.

Pevně doufám, že po zrušení vojenského újezdu Brdy k 1. lednu 2016 se podaří i vyhlášení CHKO Brdy.

Jak vnímáte současnost a vývoj světa ve vztahu k ekologii?

V současné době je sice možné veřejně upozorňovat na problémy ve vztahu k přírodě a krajině, ale na druhé straně jsou zde silné tlaky proti. Například v novele zákona o ochraně zemědělského půdního fondu se podařilo prosadit významně větší ochranu kvality zemědělské půdy. Developerské zájmy však značně oslabily opatření na ochranu rozlohy zemědělského půdního fondu. Ztráta zemědělské půdy vynětím ze zemědělského půdního fondu (pro stavební, dopravní, průmyslové a důlní účely) od 30. let minulého století do roku 2014 se rozlohou rovná území Plzeňského kraje.

Vraťme se k osobnímu životu. Potatily se vaše děti?

Mám dceru, ta je zemědělská inženýrka, a syna počítačového programátora, milujícího všechna zvířata světa.

Poslední otázka „na tělo“, kam jezdíte odpočívat?

Jednoznačně Brdy.